

Autorzy radzieccy J. Kałuckij i A. Jeremiew przygotowali dla „Międzynarodowego Czasopisma Rolniczego”, nr 5 z 1978 r. interesujący artykuł o gospodarce leśnej na Kubie:

„Począwszy od 1959 r. wszystkie lasy w Republice Kuby stanowią własność państwową. W 1967 r. gospodarka leśna stała się samodzielną gałęzią, kierowaną przez utworzony w tym roku Narodowy Instytut Rozwoju i Użytkowania Lasów (INDAF). Nałożono na niego obowiązek odbudowy i zwiększenia powierzchni leśnej, tak aby lasy mogły pokrywać zapotrzebowanie kraju na drewno z własnych zasobów, następnie — żeby można było wznowić eksport drewna cennych gatunków oraz żeby lasy spełniały w szerszym niż dotychczas zakresie ogólnoochronne, wodochronne i inne pożyteczne funkcje (...).

Według znaczenia dla gospodarki lasy Kuby dzielą się na 8 kategorii: na lasy eksploatacyjne, ochronne, eksploatacyjno-ochronne, faunoochronne, parki narodowe, rezerwaty przyrody, pomniki przyrody i lasy specjalne.

Dużą rolę gospodarczą i społeczną odgrywają lasy sosnowe. Są one głównym źródłem surowca drzewnego, pozyskania nasion i żywicy, chronią glebę w górach przed erozją oraz mają duże znaczenie estetyczne i sanitarno-higieniczne. Ogólna powierzchnia tych lasów wynosi 230 tys. ha. Lasy mangrowe (powierzchnia 400 tys. ha) spełniają przede wszystkim funkcję ochronną i przemysłową; pozyskuje się w nich drewno opałowe, korę garbarską oraz żerdzie wykorzystywane na plantacjach tytoniowych oraz na ogrodzenia.

Dużą rolę eksploatacyjno-ochronną odgrywają lasy liściaste w których pozyskuje się twarde drewno budowlane i surowiec na podkłady kolejowe oraz opał. Lasy te chronią glebę przed zasoleniem, stanowią naturalną osłonę przed morskimi cyklonami. Przybliżona powierzchnia tych lasów — 70 tys. ha.

I wreszcie ważną rolę w gospodarce krajowej odgrywają lasy górskie, dostarczające cennego drewna twardego, a ponadto pełniące funkcję ochronne, przede wszystkim funkcję wodochronną. Powierzchnia lasów górskich wynosi w przybliżeniu 95 tys. ha.

Duży udział w pracach leśnych na Kubie mają zabiegi zmierzające do zachowania wartości genetycznych podstawowych gatunków drzew. W tym celu wytypowano 10 drzewostanów nasiennych (klonowych) sosny karaibskiej, kubańskiej i tropikalnej o ogólnej powierzchni 254 ha. W każdym z tych drzewostanów oznaczono 45—50 różnych klonów drzew. Istnieją także klonowe drzewostany cedrowca i gatunku o nazwie machagua. Do 1980 r. planuje się zwiększenie drzewostanów nasiennych wymienionych gatunków do 600 ha (...).

Dotychczas założono w lasach Kuby 83 uprawy nasienne (24 — gatunków iglastych, 59 — gatunków liściastych) o ogólnej powierzchni 2654 ha. Uprawy te ze względu na jakość dzielą się na 3 klasy: najlepsze (klasa A) — 815 ha, średnia (B) — 620 ha

i gorsze (C) — 1219. Na uprawach nasiennych wykonuje się niezbędne zabiegi pielęgnacyjne oraz stosuje się nawożenie, co wpływa stymulująco na owocowanie.

W ostatnich latach leśnicy kubańscy realizują w dużym zakresie zabiegi mające na celu polepszenie techniki zbioru nasion, z jednoczesnym zagwarantowaniem bezpieczeństwa pracy zbieraczy. Ostatnio zbiera się rocznie średnio 24—30 ton nasion, w tym 4—7 ton nasion gatunków iglastych.

Za rezerwę wzrostu produktywności lasów uważa się na Kubie introdukcję drzew gatunków szybkoorosnących. W tym celu bada się przydatność eukaliptusów, kasuariny, teki i innych gatunków drzew. W ostatnich latach wysadzono 147 odmian wymienionych gatunków (...).

W celu produkcji materiału sadzeniowego założono około 120 szkółek leśnych, w tym 10 dużych gospodarstw szkółkarskich z roczną produkcją ponad 2 mln sadzonek. W latach 1959—1975 wyprodukowano około 700 mln sadzonek. Podstawowym rodzajem materiału sadzeniowego (ok. 90%) są sadzonki w doniczkach polietylenowych o średnicy 80 mm, wysokości 150 mm, zawierających 850—950 cm³ ziemi i ważące około 1 kg.

W jednej szkółce produkuje się 500—4500 sztuk sadzonek w doniczkach, w zależności od lokalnej powierzchni upraw leśnych oraz dyspozycyjnej siły roboczej. Wszystkie prace szkółkarskie wykonuje się od października do maja, kiedy jest najmniej opadów. Okres wyrastania sadzonek gatunków iglastych trwa przeciętnie 6 miesięcy. W tym czasie osiągają one wysokość 15—20 cm, a średnica szyjki korzeniowej wynosi 2—3 mm (...).

Jeśli chodzi o najbliższą przyszłość, to można powiedzieć, że przed gospodarką leśną Kuby stoją następujące podstawowe zadania:

- możliwie maksymalne zmniejszenie importu drewna przez zaopatrywanie krajowej gospodarki w surowiec drzewny miejscowych gatunków,
- rozwijanie zalesień, przeciwdziałanie erozji gleb i zamuleniu zbiorników wodnych, a także zwiększenie produktywności krajowych lasów,
- ochranianie i racjonalne użytkowanie lasów i fauny,
- rozwijanie badań naukowych w głównych dziedzinach gospodarki leśnej,
- wdrażanie przodującej technologii do zabiegów z zakresu użytkowania i zagospodarowania lasu, w oparciu o mechanizację prac.

Planuje się zakładanie upraw leśnych na powierzchni 50—60 tys. ha rocznie, z tym że całkowity plan w tym zakresie zamierza się zrealizować w okresie 20 lat. Zwiększy to poważnie zasoby leśne kraju i umożliwi za 10 lat dwukrotne zmniejszenie importu drewna, a za 20 lat całkowitą jego likwidację.

Zamierzenia idą w tym kierunku, aby w perspektywie zwiększyć lesistość kraju do 25% (obecnie wynosi ona około 17%), a ogólną powierzchnię lasów do 2850 tys. ha. Powinno się przy tym zalesiać przede wszystkim grunty nieprzydatne dla rolnictwa oraz narażone na erozję zbocza górskie”.

Opracowała: Maria Szajewska-Urbaniec